

a két főrész a szerző kitűnő ötlettel 1Kor 13-ra, a szeretet (agapé) tulajdonságaira épít fel. Dicséretére legyen mondva: minden erőltettség nélkül. Az „Evangéliumi nevelés a családban” a nevelés általános módszerére vonatkozik, a „Családi nevelés az evangéliumra” pedig a hitbéli nevelésre: Isten, Jézus, ünnepek, Biblia stb. Itt hiányoljuk, hogy Jézus istensége sehol sem derül ki egyértelműen, holott a szülő éppen ennek és a hasonló hittitkoknak közvetítésében lenne igen hálás a Jótanácsért. Ha „nagyobbacska gyermeknek” így beszélünk: Jézus „úgy ismerte és szeretete Isten, mint nagyon jó gyermek a nagyon jó apát, és úgy engedelmeskedett neki. Ezért is mondjuk Jézust Isten Fiának” (101), az súlyos félreértésre adhat alkalmat. — Külön érdeme a műnek a hozzáférhető hazai irodalom felsorolása és mindkét könyvnél a részletes tartalomjegyzék.

Gyökössy legnagyobb ereje a konkrét, élményszerű, állandó példákkal élő tárgyalás és tösgyökeres magyar stílusa, amely semmitől sem áll távolabb, mint a szak-könyvek szomorúan megszokott „tolvajnyelvétől.” Néhány példa egyszerű, tömör fogalmazására: „Isten akarata csak az az ember tudja ráhangolni a maga akarátát, akinek van akarata.” „Ma már kevés olyan ember van, aki nem mos kezét és fogat, naponként. Végre meg kell tanulnunk, hogyan kell belül is tisztálkodni.” „Atyám, bocsásd meg a mi szép imádságainkat. Az ima lényege nem a szépség, hanem az őszinteség.” „Ha igaz, hogy minden szenvedély gyökere a szeretet hiánya — terápiája is csak a szeretet lehet. Aki igaz szeretetet kap, miért kábítaná magát szeretetpótlékkal?” „Közelebb Jézushoz, közelebb egymáshoz” (ökméné). „Aki nem tudnak sírni, azokat nem lehet megvigasztalni.” „Ne olyan légy, mint mi (sugározza életével a szülő a gyermek felé), hanem velünk együtt Jézushoz, az Ember Fiához légy hasonló.” A két utóbbi példa mutatja azt is, milyen természetesen átjárja fogalmazását a Biblia nyelve. Visszatérő refrénje, hogy a gyermekkel „ige- és gyermekszerűen” kell megismertetni Isten, s itt lehetetlen arról nem gondolnunk, milyen mindenkinek-szólóan egyszerű és képszerű a Szentírás. A szerző onnan tanult. Szerénységet is. Egyik sajátos kötőszava a dőlt betűs is, amivel azt akarja kifejezni, hogy „van a kockának még öt másik oldala is.” Szellemes képei, szójátékai, szóalkotásai bevésődnek az emlékezetbe: „A dicséret és a feddés egyensúlyára úgy kell vigyáznunk, mint a jó zsilipörnek a helyes vízszintre.” „Jézus Krisztus személye a hangvilla, az alaphang ... hogy életünk tiszta hangot adjon.” „A halál nem pont, hanem kettőspont.” „Az ember kiborul, ha már nem tud leborulni.” „Páros magány”; „szex-szervíz-készültség”; „mégis-mosoly”; „mégis-szeretet”; „video-idióták” (a tévé rabjai); „hányszor lehet ‚még egyszer‘”; „pofon-utalványozás” (a két szülő egymásra tolja a büntetést) stb.

Gyökössy keresztény, tehát optimista. „Semmivel se jobb, de semmivel se rosszabb az esélyünk — írja —, mint két ezredéve volt a példázatbeli magvetőé. Mi lett az ő eredménye? Három az egyhez! És a magvető MÉGIS vetett.” Bizonyos, hogy ez a két könyvecske csak mélyen hívő embereknek érthető igazán. De azoknak sok segítséget nyújthat ehhez az evangéliumi magvetéshez.

S. M.

Puskely Mária két új könyve

Bibliai tájakon. Róma 1981, 234 o.

Élményekkel telített könyv. Egy szentföldi zarándok gazdag és változatos útinaplója, tarkítva csendes elmélkedésekkel a kereszténység bölcsőjéről. Ezt az élménysorozatot kiegészíti a második rész: 53 szövegből álló válogatás: szentatyák, középkori teológusok, újkori írók (köztük Pázmány és Prohászka), szentek és gondolkodók bensőséges reflexiói Jézus Krisztus misztériumairól. Jőmagam a harmadik — inkább információs — részt is élvezettel tanulmányoztam: Jézus életének tér- és időkoordinátáit, a francia

jezsuita, X. Léon-Dufour újszövetségi szótárának bevezetéséből átvéve. Stílusa kissé elüt a többitől, és szerintem ezek a részletes történelmi-földrajzi-társadalmi adatok talán inkább „írástudóknak” valók. Függetlenül néhány hasznos tudnivalót csatolt Jézus születésének és halálának körülményeiről, a zsidó háború következményeiről (Kr. u. 63—73), a zsidók nemzeti erődjéről, Mászádáról, és befejezi Gerhard Kroll részletesen megbízható üdvösségtörténeti kronológiájával. A könyvet színes képek és részletesen eligazító térképek egészítik ki.

De térjünk vissza a Vatikáni Rádió magyar munkatársa könyvének első, legértékesebb részéhez. Ez a száz oldal egészen személyes munkája, lelkéből lelkedezett. A szerzőt kommunikációs készsége, közvetlen természete, nyelvtudása, szolidáris érzéke, élénk stílusa és nem utolsósorban a Bibliában való jártassága (Szabó Ferencsel együtt összeállított két műve: Ábrahámtól Jézusig és az Életadó Lélek igazolja az utóbbit) jól képesíti egy ilyen könyv megírására. Alaposan fel is készült útjára. A régi forrásokat (Strabon, Josephus Flavius földrajzi és történelmi leírásait, a IV. századi Aetheria zarándokló élményeit) szorgalmasan tanulmányozta. Felhasználta az újabb magyar szerzőket is, de főleg a 18. századi Kiss János ferences zamatos jeruzsálemi útleírását, a „magyar irodalomnak ezt az elfelejtett gyöngyét” aknáztta ki bőségesen. Ezek után múlt év júniusában, már erős nyári melegben, nemcsak végigkocsikázta és végigloholta a Szentföldet — sok más zarándok módján —, hanem figyelő szemmel és hallgató szívvel járta a Jézus megszentelte helyeket. Itt-ott mélyebben horgonyzott: Galileában a Kármel hegyén, a Szentcsalád názáreti otthonában, a júdeai betlehemi barlangban és a Golgota ormán (oda többször visszatér). Galilea mindvégig szerelme maradt. A Genezáreti tó szépségével és központi Jézus-élményeivel elbűvöli. Itt költőien pengeti a „Hárfát”.

Az archeológiai emlékek csak másodsorban érdeklik — amennyiben Jézus nyomait hordják —, annál élénkebben a föld mai lakói. Észreveszi a szociális ellentéteket, a vallási torzalkodást, a keresztény közösségek lassú felmorzsolódását. Látja, hogy az öregek támasz nélkül maradnak, és a szomorú fiúk otthontalanul kóborolnak. A Szentföld keresztényeinek nehéz helyzetét Miriám nővérrel mondatja el, akinek „még a mosolyát is állandó szomorúság árnyékolja be.” De az egész úton elsősorban a Mester szavait leste, Jézus nyomait kereste a régi emlékekben és saját szívének rejtekében. Írásának igen sikerült lapjai, mondhatnám gyöngyszeme az a 4—5 kontempláció, amelyben felcsillan intim kapcsolata lelkének Urával és a Szentcsaláddal: a betlehemi barlangban való tevékeny szemlélődés, a három éves Kisjézussal való egyiptomi séta, a 12 éves Jézussal és szüleivel való jeruzsálemi találkozás, Jézus a betániai baráti körben. Igazi szentignáci kontemplációk, aki azt ajánlja, hogy „szegény és méltatlan szolgáló alakját öltve magamra nézzem és szemléljem őket, és minden lehető készséggel és tisztelettel szolgáljak nekik szükségükben, mintha tényleg jelen volnék” (Lgy 114).

Úti élményeit közrebocsátotta, mert „rendkívüli felelősséget érzett, hogy az ajánlékot másokkal is megossza”, mindazt, amit útítársaival átélt. Megértjük naplójának záró mondatát: „Meghatódva búcsúzunk egymástól, felejthetetlen élményekben, imában, szeretetben összekovácsolt szentföldi zarándokok.” — Mi is ezt tettük nyolc évvel ezelőtt. (A könyv a szerzőnél kapható: Via della Stazione Aurelia 95, I-00165 Roma.)

Ory M.

Árpádházi Szent Erzsébet. Róma 1981, 40 o. A képanyagot Szokoly György tervezte.

Öröm kézbe venni azt a pazarul illusztrált kis füzetet, amelyet Puskely Mária a Szent Erzsébet-jubileum alkalmából tett közzé. Kedves, vonzó elbeszélő stílusban adja

elénk a közkedvelt szent életét, aki „ha rövid életét tekintjük — huszonnégy évet élt —, úgy jelenik meg előttünk, mint ellobbanó üstökösláng, valójában azonban bevilágítja a századokat. Mert az Isten- és az emberszeretet hőse volt, és a szeretet fénye örök.” A könyvecske végén egy oldalnyi irodalom mutatja a szerző alapos utánajárását és igazít el a különböző nyelveken hozzáférhető életrajzok között. Sajnos hiányzik Sík Sándor: Szent magyarság (1936) c. kötetének idevágó darabja: „Szent Erzsébet: Női eszmény”, amely pedig igen jól mutatja meg időszerűségét. Középen megtaláljuk a szent családfáját. (A példányok egy részébe itt jelentős sajtóhiba csúszott: halála éve nem 1235, hanem 1231!) A füzet igényelhető az Europäischer Hilfsfonds magyar osztályától (Pf. 10, A-1172 Wien).

S. M.

Eukarisztia. Hit és élet képes füzet sorozat 4. Fordította: Tatár Margit. Opus Mystici Corporis Verlag, Bécs, 1981, 34 o.

A füzet eredetije a „Fêtes et saisons” c. francia folyóirat 342. száma. Csupán egy oldalnyi terjedelemben egészíti ki az eredetit, és pedig idézetekkel két könyvből. Az egyiknek Dörnyei István, Gergye Győző és Csögl János a szerzője, a másiknak pedig Nemeshegyi Péter. A szám a francia eredeti után megjelent olasz, spanyol, angol, német, lengyel és holland nyelven. Fedőlapján hirdeti a lourdes-i nemzetközi eukarisztikus kongresszus jelszavát: Jézus Krisztus megtört kenyér egy új világért.

Az Eukarisztia tanát adja elő közérthető módon, gyakorlati lelkipásztori célkitűzéssel. Ez a téma mindig időszerű, hiszen a keresztény élet középpontjáról van szó, de 1981-ben a jubileumi eukarisztikus kongresszus még hangsúlyozottabban az érdeklődés homlokterébe állítja.

Kiadványunk az Eukarisztiát az üdvösségtörténet távlatába helyezi. Az Ószövetség fényében válik érthetővé az eukarisztikus áldozat. A pászka-vacsorán Izrael népe újra átélte és átéli a szabadulást Egyiptomból. A keresztények pedig Jézus hűsvétjét jelenítik meg az eukarisztikus áldozatban. Hitben átéljük Jézus életét, halálát és feltámadását. S a szövetség a Sínai hegyen Isten és népe között fényt vet az üdvösségtörténetnek arra a döntő tényére, hogy Jézus áldozatában megtörtént a végleges kiengesztelődés Isten és az ember között. Létrejött az új és örök szövetség Jézus vérében. Ezt jeleníti meg a szentmiseáldozat.

A szövetség azonban hűséget kíván. Nem marad el Szent Pál figyelmeztetése az Úr testének és vérének méltatlan vételét illetően. S nagyon is helyénvaló a kiadó megjegyzése ezzel kapcsolatban, hogy nem lenne helyes, ha tartózkodnánk a gyakori szentáldozástól bocsánatos bűnök esetében, de súlyos bűn állapotában nem áldozhatunk.

A hűség a szövetséghez feltételezi az eukarisztikus áldozat és a keresztény élet egységét, miként Kalkuttai Teréz anya és szerzetescsaládjának tagjai mindennapos gyakorlatukban szemléltetik. Az Oltárszentségben Krisztust szemlélik, és ezzel kezdik a napot — jegyzi meg Teréz anya, majd folytatja — „de a nap folyamán tovább is láthatóvá lesz számunkra. Megjelenik előttünk szegényeink rongyokba burkolt testében.” Nem kevésbé megragadó következő buzdítása: „Az Oltárszentség előtt töltött szentóra vezessen bennünket a szegényekkel eltöltött szentórához. Eukarisztikus életünk nem teljes, míg nem vezet el bennünket a szegények szolgálatához és szeretetéhez.”

Így mutatja be kiadványunk azt az alapvető igazságot, hogy az Eukarisztia a hitnek is és a szeretetnek is a misztériuma.

Kerty Géza